

Παρατηρήσεις για το θέμα:
«Διαφθορά στο Υπουργείο Οικονομικών»

Από
ΠΑΚΕ-Εμπορέων

Α. ΓΕΝΙΚΑ

Το φαινόμενο "διαφθοράς" στο Υπουργείο Οικονομικών ούτε πρωτόγνωρο είναι ούτε μεμονωμένο. Είναι μια επιμέρους πτυχή της "διαφθοράς", που με την ευρύτερη έννοια της "δυναμολογίας" κυριαρχεί σ' όλη τη δημόσια διοίκηση. Αλλά σε τομείς που έχουν και κάνουν κατά κύριο λόγο με τη διαχείριση του δημόσιου χρήματος - όπως είναι και οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών - το φαινόμενο αυτό εκδηλώνεται με μεγαλύτερη ένταση και γίνεται πιο πολύ ανεπιθύμητο.

Οι όποιες μέχρι σήμερα προσπάθειες έγιναν στο όνομα καταπολέμησης της "διαφθοράς", ήταν αναποτελεσματικές, αφενός γιατί περιορίζονταν αποκλειστικά στον εντοπισμό και την απόδοση ευθυνών σε πρόσωπα και αφετέρου γιατί είχαν τη μορφή ευκαιρικών-αποδοπισματικών κατασταλαχτικών μέτρων, τμήτως απορμυμμένων από το στοιχείο της πρόληψης.

Αποτελεσματική αντιμετώπιση του μεγάλου αυτού προβλήματος, κατά την άποψή μας, μπορεί να γίνει μόνο μέσα από θεσμική (προληπτική - κατασταλαχτική) καταπολέμηση τόσο των αιτίων που δημιουργούν και φαινόμενα "διαφθοράς" όσο και αυτών καθεαυτών των φαινομένων και των προσώπων που παίζουν ρόλο σ' αυτά.

Οι αιτίες είναι υπαρκτές, συγκεκριμένες και ορατές από το μέσο Έλληνα πολίτη και για το λόγο αυτό είναι τμήτως ευδικοσηφόγη η Πατριετία (δία των όποιων κυβερνή-

σεων (εκπροσωπήθηκε μέχρι σήμερα) ; όταν επικαλείται σχετική αίγιοια και το χειρότερο όταν εθελουτυφλεί μπροστά σ' αυτές.

Β. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ

Οι βασικές αιτίες του προβλήματος "διαφθορά" στο Υπουργείο Οικονομικών (ειδικότερα για τις φορολογικές Υπηρεσίες για τις οποίες έχουμε πλήρη άποψη) καθώς και οι αντίστοιχες προτάσεις μας για το σημαϊτικό περιόρισμό τους - γιατί δε μπορούμε να ισχυρισθούμε ότι είναι δυνατό να εξαλειφθούν - είναι οι ακόλουθες:

1. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΝΟΜΙΚΟ - ΘΕΣΕΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)

Το ίδιο το φορολογικό σύστημα που ίσχυε και ισχύει στη χώρα μας και το νομικό - θεσπερικό πλαίσιο στο οποίο στηρίχθηκε και στηρίζεται :

- Είναι αναχρονιστικό, πολυδαίδαλο, αναποτελεσματικό και άδικο.
- Είναι η κυριότερη πηγή διαφθοράς, γιατί παρέχει τρείςτρία περιθώρια υποκειμενικής εκτίμησης και αυθαίρετου προσδιορισμού των φόρων, γεγονός που μετατρέπει τις φορολογικές Υπηρεσίες σε πεδία "παζαριά", "συναλλαγής" και εκμεταλλισμεών συνειδήσεων.
- Συντηρεί και διευρύνει την έλθειση αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ Κράτους - Πολίτη και ενισχύει τη φορολογική ασυνειδησία η οποία έμπρακτα εκφείζεται με τις προσπάθειες των φορολογούμενων ν' αμνηθαν με τας γνωστές τρέπους ("ρουσφέτι - δωροδοκία" κ.λ.π.), δικαιωνίζοντας έτσι το φαύλο κύκλο ("φοροποίηση" - "φοροδιαφυγή" - "φοροεπιφυγή" - "παραιοικονομία" - "διαφθορά").

ΠΡΟΤΑΣΗ:

Απαιτούνται, κατά την άποψή μου, θεσμικές παρεμβάσεις στη φιλοσοφία του υπάρχοντος φορολογικού συστήματος ώστε να καταστεί κοινωνικά δίκαιο, κοινά αποδεκτό και στην πράξη αποτελεσματικό.

Επιβάλλεται η φορολογική νομοθεσία να έχει σταθερότητα και διαχρονικότητα, ενizzi να χαρακτηρίζεται από υπαναχωρήσεις-παλινδρομήσεις, που υπαγορεύονται από ευκαιριακή ισχύ κοινωνικών και οικονομικών ομοίων και συμφερόντων.

Η λειτουργία και η εφαρμογή ενός τζζζζου φορολογικού συστήματος πρέπει σε κάθε περίπτωση να αποζητεί την έκδοση χαριστικών αποφάσεων επί εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων, οι οποίες έχουν τον παρακάτω αρνητικό αποτέλεσμα:

- Μείωση της αξιοπιστίας της Πολιτείας και απειρεχυνότητα του φορολογικού συστήματος.
- Περαιτέρω έμβθυνση της φορολογικής συνείδησης, διεύρυνση της φοροδιαφυγής, πολλαπλασιασμοσ των φαινομένων "διαφορών" και σημαντική απώλεια εσόδων.

Απλούστευση και κωδικοποίηση διαδικασιών και φορολογικής νομοθεσίας έτσι ώστε ο πολίτης να γνωρίζει επακριβώς τις φορολογικές του υποχρεώσεις (πώς, πού, πόσο και γιατί θα πληρώσει την κάθε φορά).

Στην κατεύθυνση περιορισμού του φαινομένου της "διαφορών", πρέπει να ληφθεί άμεσα μέριμνα για την αντικειμενικοποίηση αρκετών φορολογιών, όπως είναι το εισόδημα σε κατηγορίες φορολογουμένων (π.χ. ελεύθεροι επαγγελματίες, μικροεπιχειρηματίες κ.λ.π.) καθώς επίσης και για την επέκταση και οριοθέτηση του

αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων
σ' όλη την επικράτεια.

2. - ΑΝΑΧΡΟΝΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Είναι δυστυχώς και αστείο και τραγικό το γεγονός,
ότι οι Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες της χώρας μας
εφαρμοστών, από άποψη οργάνωσης και υποδομής, να
βρίσκονται ακόμα στην εποχή και την ταχύτητα,
κυριολεκτικά, των "έραιμων". Παράχονται έτσι όγδον
οι προϋποθέσεις για την ανξίτηκτη ανάπτυξη και
των φαινόμενων διαφθοράς και συγκεκριμένα:

- Η έλλειψη μηχανοργάνωσης των Δ.Ο.Υ. και μηχανογράφη-
σης όλων των φορολογικών διαδικασιών, είναι μια από
τις βασικές αιτίες δυσκόλευσης της φοροδιαφυγής
και της "διαφθοράς", αφού δε μπορεί να γίνει
διασταύρωση οποιωνδήποτε στοιχείων έχοντας με
τη δραστηριότητα των επιχειρήσεων και τις συναλλαγές
μταζύ της.
- Η πρωτόγονη κατάσταση των χώρων υποδοχής των
φορολογούμενων οθολογώνισι στη συνείδησή τους
την αποκρουστική εικόνα ενός "Κράτους - δυνάστη", "επάτη"
ή εκβιαστή.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Επιτακτική είναι η ανάγκη για άμεση μηχανορ-
γάνωση των Δ.Ο.Υ. όλης της επικράτειας και η ανάπτυξη
πλήρους συστήματος μηχανογράφησης όλων των διαδικα-
σιασών τους. Στο σημείο αυτό θέτουμε να τονίσουμε,
πως μιλάμε για μηχανοργάνωση που θα επιφέρει κυρίως
πλήγμα κατά της αντιπαράγωγικής γραφειοκρατίας, της
φοροδιαφυγής και των εσζιών διαφθοράς, και όχι για μηχανορ-
γάνωση "βιτρίνα".

3. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ (οργανική διάρθρωση - στελέχωση Υπηρεσιών)

Τραβήματα περιθώρια εξάπλωσης της "διαφθοράς", παρ-
έχει επίσης και ο τρόπος διάρθρωσης και στελέχωσης των
Υπηρεσιών και κυρίως το σύστημα αξιολόγησης, αξιοποιή-
σης και αμοιβών του προσωπικού, που είναι κατὰ των
απογών μας αποτέλεσμα της λειτουργικής εξάρτησης της
δημόσιας διοίκησης από το Κυβερνών κάθε φορά
Κόμμα, το οποίο και θεωρεί τις δημόσιες υπηρεσίες
"λάφυρο" της εκλογικής του νίκης.

- Η οργανική σύνθεση των Δ.Υ. μέχρι σήμερα γίνεται
με βάση τα ποσοτικά στοιχεία, που υπαγορεύονται
από το "ρουσφέτι", το "βότσημα" - των "εξυπηρέτησή" και
αγνοούνται τα ποιοτικά εκείνα χαρακτηριστικά, που
απαιτεί μία σύγχρονη, ενέξικτη και αποδοτική Υπηρεσία.

- Όλες οι υπηρεσιακές μεταβολές του προσωπικού (μετακινήσεις,
προαγωγές, επιλογές προϊστάμενων σ' όλη τα επίπεδα
διοίκησης, ανάθεση κενθικώντων κ.τ.λ.) δεν γίνεται
σύμφωνα με τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα
των υπαλλήλων με βάση κριτήρια διαφάνειας, αντι-
κειμενικότητας και αξιοκρατίας, αλλ' αποκλειστικά
με βάση κομματικά κριτήρια ("ημέρες ή μή")
και σύμφωνα αρκετές φορές με τις επιθυμίες ή τα
συμφέροντα πολιτικών και οικονομικών παρεχόντων,
που έχουν τη δυνατότητα να επηρεάζουν τις διοικητι-
κές αποφάσεις.

Μόσα απ' αυτές τις σκοτεινές διαδικασίες κατασκευά-
ζονται αθήλα και συγκαλύπτουσα όχι απλώς φαινόμε-
να, αλλά τα μεγάλα "κυκλώματα διαφθοράς".

- Σ' ωρισμένες περιόδους όπως είναι η σημερινή (κατω από τη
συγκεκριμένη διακυβέρνηση της χώρας), τα "κυκλώματα

συναλλαγής και διαφθοράς", θρίσκονται σε τέτοια έξαρση και τα περιθώρια ελαστικότητας και εκμετάλλευσής των συνειδήσεων είναι τόσο μεγάλα, ώστε κι εκείνοι ακόμα οι υπάλληλοι που διακρίνονται για την έντιμη υπηρεσιακή τους διαδρομή και τον υψηλό βαθμό αντίστασης στις πιέσεις και τη συναλλαγή, έχουν να κάνουν σήμερα δύο μόνο επιλογές: ή να υποκύψουν στη "συναλλαγή" και τη "διαφθορά" ή να διωχθούν - εξοντωθούν με κάθε τρόπο.

- Έχουμε φθάσει σήμερα σε τέτοιο σημείο "διαφθοράς", που πωλούνται και αγοράζονται Εφορίες σε τιμές ανάλογες με τη "φήμη" και την "ηγετική" τους. (Για να γίνει π.χ. ένας υπάλληλος Δικον. Εφορος, πρώην, πέρα από το κομματικό κριτήριο και την ικανότητα "μάκρας" των υφισταμένων του στη συναλλαγή, να καταβάλλει σ' αυτά που τον προώθησαν συνζήτημο κάποιων εκκατομμυρίων αλλά και στη συνέχεια ποσοστά επί των προϊόντων των "συναλλαγών" του).
- Οι αποδοχές των Εφορειακών Υπαλλήλων, σε σχέση με τον όγκο του δημόσιου χρήματος που διαχειρίζονται καθημερινά (έλεγχος επιχεισεων με τζίρο δις-εκατομμυρίων - βεβαίωση - είσπραξη κ.λ.π.), τις πιέσεις και τους ανοικτούς περιελασμούς που δέχονται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, είναι τόσο χαμηλές (οι αποδοχές π.χ. υπαλλήλων πτυχιώχων με 15 χρόνια υπηρεσίας είναι περίπου 160.000 δρχ. το μήνα καθαρά) ώστε από τη χρήση τους ως συνειδησιακών "θήλαθι", ν' αποτελούν πράγματι μια σοβαρή αιτία της διαφθοράς.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Για την αντικειμενικότητα του προβλήματος της διαφθοράς, καθώς και έχει σχέση με το προσωπικό, απαιτείται σοβαρή παρέμβαση στο σύστημα πρόσληψης των υπαλλήλων, στον τρόπο διαφύλαξης των υπηρεσιών, και στο σύστημα των υπηρεσιακών μεταβολών των προσωπικών, όπως:

- Αντικειμενικός, διαφανής και ειλικρινής τρόπος πρόσληψης του προσωπικού με τυπικά και ουσιαστικά προσόντα εισαχθέντων υπαλλήλων που απαιτούνται για οικονομικές υπηρεσίες (π.χ. πτυχιούχοι οικονομικών σχολών ΑΕΙ, αντιστοιχών τμημάτων Τ.Ε.Ι, τμημάτων πληροφορικής κ.τ.λ.).
- Όλας οι υπηρεσιακές μεταβολές των υπαλλήλων (αξιολόγηση, κρίση, επιλογή, αποστράτευση, μεταβολή) να γίνονται μέσα από συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο που θα έχει αυστηρά τα στοιχεία της αντικειμενικότητας και της αξιοκρατίας.
- Διαρκής εκπαίδευση - επιμόρφωση όλων του προσωπικού, μέσω σεμιναρίων που θα θεσπισθούν σε μόνιμη βάση, τόσο στο νομικό πλαίσιο των φορολογικών συστημάτων όσο και στον τρόπο άσκησης των φορολογικών ελέγχων, για να υπέρχει έτσι η δυνατότητα αλλαγών σε σχέση με και θα αντικείμενο από ευρύτερη βάση υπαλλήλων.
- Πολιτική μισθών και αμοιβών των οικονομικών υπαλλήλων, που να καλύπτουν κατ' αρχή τις ανάγκες "αξιοπρεπούς" διαβίωσης. Πρόσθετα πρέπει να καθιερωθούν και κίνητρα αποδοτικότητας (παραγωγικότητας) για το σύνολο των Εφοριακών Υπαλλήλων

συνδεδεμένα τόσο με την πάταξη της φοροδιαφυγής όσο και με τη βεβαίωση και είσπραξη των δημοσίων-φορολογικών εσόδων.

- Αμειψι, ορθή και αυστηρή εφαρμογή τα "ΠΟΘΕΝ ΕΣΚΕΣ" για τους εφοριακούς υπαλλήλους, για το σύνολο των δημοσίων υπαλλήλων και για όλους τους φορολογούμενους.

- Έπαινε έλεγχος φορολογικών υποθέσεων και για τη διαπίστωση του βαθμού στον οποίο οι υπάλληλοι κάνουν σωστά τη δουλειά τους. Αυτό γιατί πιστεύουμε ότι ο έλεγχος είναι συστατικό στοιχείο της δημοκρατίας.

4. - ΑΝΥΠΑΡΞΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣΗΣ

Η σοβαρότερη, κατά την άποψή μου, αιτία ανεπαρχειών και διακρίσεων του συγκεκριμένου προβλήματος, είναι η έλλειψη και η απουσία μέχρι σήμερα πολιτικής βούλησης για την ουσιαστική πάταξη της φοροδιαφυγής, της παρορκογομείας και της "διαφθοράς".

Η έλλειψη αυτή ή έστω η αδυναμία εκδήλωσης πολιτικής βούλησης οφείλεται στο γεγονός, ότι οι μέχρι σήμερα κυβερνήσεις, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, υπηρετούν δέσμευσεις της ιδιότυπης θεωρίας περί "πολιτικού κόστους".

Η μεγάλη βεβαίως ευκολία με την οποία κατά καιρούς βομβαρδίζεται η κοινή γνώμη με τυμπανοκρουσίες περί "πάταξης της φοροδιαφυγής, της διαφθοράς κ.λ.π.", οφείλεται στην πραγματικότητα που λέει, ότι: "η φοροδιαφυγή και η διαφθορά δεν γηφίζουν, ενώ οι φοροφυγάδες και οι πρωταγωνιστές των κυκλωμάτων διαφθοράς ψηφίζουν". -